

1912. május hó Mein atvettem

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben : Előfizetési ár vidékre :
 Egész évre . . . 12.—kor. Egész vve . . . 18.—kor
 Félévre 6.—kor Félévre 9.—kor
 Egyes szám ára 4 fillér Egyes szám ára 6 fillér

Felirat: Szerkesztő :
SIMON ISTVÁN.
 Lapkiadó :
HOROVITZ ZSIGMOND.

Szerkesztőség és kiadóhivatal.
 Darabos-utca 7. szám alatt.
 : : Telefon 412. szám. : :

Tömeges fizetéseképtelenségek

Debrecen, május 10.

Soha annyit fizetéseképtelenséget nem jelentettek be egyszerre a hitelezői védőgyűléseknél — mint azóta, mióta Prangernek híres nyilatkozata elhangzott a hitelmegszorításokról. Pedig az Osztrák-Magyar Bank vezérigazgatója csak az építkezési hitel túltengéséről szólt ott sem volt mindenben igaz, arról egyetlen betű sem hangzott el, hogy túltengene nálunk a kereskedelmi, ipari, vállalkozói hitel, az a hitel, amely alapja minden gazdasági termelésnek, minden előhirdetésnek. És mégis Pranger nyilatkozatát a magyar gazdasági élet szíjli meg. Építkezési válság, ha van is, nem okoz valami nagy katasztrófát. De legfeljebb nem építkeznek az emberek. Várják az alkalmasabb időt, azt amikor újra lesz hitel. Ellenben iparban, kereskedelemben olyan súlyos a válság, hogy ha még sokáig tart a pénzkrisis, országos katasztrófára van kilátás. Már ma is olyan cégek jelentenek fizetéseképtelenséget amelyek évtizedek óta állnak fenn és amelyek kimentethatóságuk akivak, de a pénzhánytól fizetési kötelezettségüknek eleget tenni nem tudnak.

És érdekes feljegyzésre is érdemes hogy csak nálunk van pénzkrisis. Csak ráuk ragadják meg a nagybankok a visszlezárlást, csak nálunk szorítják meg a bankok a kereskedők és iparosok hitelét, csak nálunk nincs pénz.

Ausztriában ellenben van bőven. Ott nincs pénzkrisis. Annnyira nincs, hogy azok az osztrák gyárosok, akik fővárosi nagykereskedőkkel üzleti összeköttetésben állnak, játszva szorítják meg magyar üzletheiknek bármelyik osztrák bankban a magyar bankok által megtagadott hitelt és akadályozzák meg ezzel, hogy a jó vevő válságba kerüljön. Az osztrák gyárosokban van gazdasági

érdek. Ők jól tudják, hogy nekik is árt, ha vevőjük ávlságba jut és pedig árt nemcsak pillanatnyilag a most előálló veszteség következtében, de messze a jövőre kihatóan is árt az, ha egy jó fogyasztó megszűnik azzá lenni. Ennélfogva a saját hitelükkel is lehetővé teszik, hogy ez a fogyasztó a krízis alatt fennmarhassa magát.

Elelben a mi bankjaink erre a gazdasági axiómára nem tudnak rájönni. Nekik most csak egyetlen mondatuk van:

— Nincs pénz!

Nincs és a legjobbbanknak sincs. Menjen tönkre akár az egész ország. Nekik mindegy. Ők nem adnak pénzt.

Az önzésnek a legrosszabb formája ez, amely emellett oktan is. Mert pénz csak azért nincs, hogy jöjjenek a válságok, amelyekből a nagybankok bőségesen learahatják a maguk pillanatnyi hasznát.

Ezért a pillanatnyi haszonért kergelnek bukásból életerős kisbankokat, egészséges vállalkozásokat, ezért a pillanatnyi hirtelen övő nagy előnyért okoznak országos gazdasági krízist. Arra nem gondolnak, hogy a most tönkrement üzletről többet nem lesz vevő, többet nem vesz tőlük hitelt igénybe valamint nem vesz igénybe tőlük hitelt az sem, aki tönkre nem ment — de kényszerítéséből elment az osztrák bankokhoz, amelyek készséggel nyújtottak nek inem csak hitelt, de kulánsabb kiszolgáltatást, olcsóbb kamatot is, mint amilyenben a magyar bankoknál része volt.

Hogy ez a jövőre a nagybankoknak is sokkal több kárt okoz, mint amennyi hasznot hajt nekik a mostani válság, azt minden minden józan közgazdász tudja. De ugyan ki akar józan közgazdász érzéket a mi pénzkirályainkól. — Nekik csak az a fő, hogy a pillanatnyi osztrák hitelt minél nagyobb legyen.

Az ország gazdasági érdekéről gondoskodik az ország, — a jövőről pedig a jöv. —

A jelenben akarnak mások romlásán — akár az egész ország romlásán is — alaposan — épülni.

Ezért nincs pénz.

Ezért mennek össze erős vállalkozások, ezért a sok fizetéseképtelenség.

Mert ezt igazán senki sem hiszi el a nagybankoknak, hogy azt a hitelt, amelyet a magyar kereskedő meg tud szerezni külföldön, a magyar nagybankok nem tudnak megszerezni, hogy ne volna Magyarországon pénz olyan céokra, amelyekre Ausztrián annnyira bősége en van, hogy nemcsak az osztrák termelés nem éri a pénzkrisist, de jut pénz bőven arra is, hogy az osztrák gyárosok magyar kereskedői, vevői tönkre ne menjenek a magyar bankok «kitűnő közgazdászai érzéke» folytán.

Csak lassan!

Debrecen, május 10.

Most a fokozatlanság elve járja. Ezt hangoztatják mindenhol, ahol ki akarnak térni a győkeresség eől. Csak lassan, lassan! Ezt mondogatják. Aki szalad, az könnyen megbotlik. De aki lassan cammog és csigalépéssel jár, annak módja van körülnézni és megfigyelni minden akadályt, amely elébe kerül.

Ilyenformán ezek a jó emberek a gyorsvonatot is kiküszöbölnék a vasúti forgalomból. Mert a gyorsvonat valóban sebesen szalad és sok veszedelemmel jár ez a sebesség. Könnyen kisklik; bele is ütközhetik valamely lassabban járó vonatba, amikor is ez a lassabban járó vonat is veszedelembé jut. — Így hát mindennek lassabban kell járnia, nehogy valamiféle veszedelem legyen.

A népjogok kiterjesztésének kérdésében is

CSAK EGY BESZÉL.

Híta: Zágony Dezső.

(Ketten ültek a szobába. Mind a ketto tért. Az egyik egészen othonosan gúl végig a diványon. Arca jókedvű, meglegegett. Ez a vendég. A másik lehajtott fővel laprál a papírvágóval. Egészen véve ideges. Néha-néha olyan furcsán nézett a vendégre, hogyha a vendég véletlenül felnéz, talán abbahagyja a beszédet és elmegy. Ez az ideges bácsi a házigazda.)

Amiről beszélnek; komoly ügy. Ennek a komolyságnak nagyon is megletel a szoba hangulata. Délutáni 6 óra. A világosság már csak halódik és nemsokára a kandallóból kisurruló ténny lesz a mécses.)

A vendég: (Leüti szivarjáról a hamut, lopva fölnezi a háziurra és folytatja.) Hej, János, finom szivarjaid vannak neked. De persze, akinek az apósa dohánygyári igazgató... He-he, mi? Mi az János? Hadd el, ne nézz rám olyan furcsán. Elmúlt. Vége van. Edít a te feleséged és azzal punktum. Ha te el nem vetted volna, elvette volna más. Még jobb így. (Hallgat.) Tudod, most megvallom neked, hogy az osztálytársaim közül téged becsültek legjobban. Te mindig tudtad a leckét, te sohasem játszottál velünk, te mindig komoly voltál. Téged szerettek a tanárok. Megérdemelted Editet. (Hosszan belelátul a tűzbe.) Te János, tán csak nem haragszol, amiért ezeket elmondtam?

János: (lenéz a buján végignyuló szőnyegre, köhög egyet és nem szól semmit.)

A vendég: Nem szólsz semmit? Mit is szólnál. (Nagyot szív a szivaron.) En? Mit is adtam volna Editnek. Legfőlebb szerelmet, de olyan társadalmi állást, amilyent te adtál neki, én nem tudtam volna biztosítani. Milyen szépen is hangzik dr. Tári János királyi főügyész felesége. Ha én veszem el, egyszerű, szürke tanár embernek a felesége lett volna. Nyomoru életnek néztünk von elébe. Egy falusi tanítóné boldogabb, mint amilyen ő lett volna. Mer látod egy tanítóné beéri 2 szobával, fenyőfábutorral, nádszékkal, meg egy anyóssal he-he! De nekünk házat is kellett volna vezetni. Jobb így, ahogy van.

János: (Idegesen fészkelődik a helyén.)

A vendég: (Ugy tesz, mintha nem látta. Lehajlja a fejét s nézi, miként járak a Jánosok szemképráztaató táncukat.) Igen, kosarat kaptam. Azt mondták, hogy nem illünk mi össze, mert a lány 21, én meg 23 éves voltam. Pedig szerelem nagyon. (Szeme sokkal fényesebb, mint- ha könnyezne.)

János: (Feláll s le föl sétál.)

A vendég: Meguntad már ugy-e, amikor mondtam Meg is ehé. De ne haragudj, jobban esik a lelkemnek, — ennek a hitvány rongyosnak — ha elgondolom, hogy valamikor szeretni akartam — ha elgondolom, hogy valamikor szeretni akartam. (Ránéz a szivarjára.) Tudod te azt is tudtam. (Ránéz a szivarjára.) Tudod te azt is tudtam, hogy azóta annyit sem érek, mint ez a szivaros! Azóta nincs bennem semmiféle kedv. Várarab! Azóta nincs bennem semmiféle kedv. Oda vannak az ifjúkori álmok, oda a férfi-ánc-

ciók, oda a jövő halvány sugara. (Hosszu szünet. A vendég kezefejére egy könnycsepp hullt. Ez észhez téríti.) Egészen elérékenyültem he-he! Pedig nem érdemes. Mi János! Hallgatsz?

János: (Rágyujt egy szivarra.)

A vendég: Minek is beszélnél? Röstelsz ugy-e egy ilyen emberrel szóba állni, akit fegyelmi utján mozdítottak el. Igen, én voltam az oka. Mert. Itod, hogy az megtörtént, azóta iszom és érzem, hogy lejjebb éss lejjebb kerülök szüntelen Hanem János rossz barát vagy te! Még azt sem kérded, hogy mitől élek?

János: (Nézi a kandallóban égő tüzet és hallgat.)

A vendég: Megmondom én. Ügynök vagyok. (Nevet.) Ugy-e nagyszerű. Életbiztosító társaságnál! Mesés haladás mi? Gimnáziumi tanárból életbiztosítási ügynök! (Kacag.)

János: (Már mintha unná a dolgot.)

A vendég: Megyek már nemsoká. Ejjé azontán (nevet): hogy hiába ne jöjjenek, biztosítsd magad nálam (kiveszi a zsebéből az iratokat.) Legalább nekem is hajlasz egy kis háznot.

János: (szó nélkül aláírja.)

A vendég: Így ni! Az ilyen kuncsaftokat szeretem. Látszik, hogy osztálytársak voltunk. Hej János! De jó is volt akkor. Emlékszel? Nem ugge? Ti nagy urak nem igen emlékeztek a szegény iskolatársra. Pedig azért meg lehetne egyiket másikat becsülni. (Fölnezi Jánosra.) Például engem János! Mi?

folyton azt hangoztatják, hogy járjunk lassan; legyünk óvatosak, nehogy elhamarkodjunk valamit. Ne ostorozzuk a nép szekerét, hogy az sebbebben járjon, mert nem jó szembekerülni a természet törvényeivel és a fejlődés természetes folyamataival.

Ezt hangoztatják azok, akiknek oly borzalom a demokratikus választói jog, mint az ördögnek a szentelt víz.

S nem nézik azt sem, hogy sokkal előbb vetették föl Magyarországon az általános, titkos és egyenlő választói jog eszméjét, mint Ausztriában, mégis ott már régen törvénybe iktatták a demokratikus választói jogot. Ott tehát csakugyan bekapcsolták a politikai élet forgalmába a gyorsvonalat és nem aggodalmaskodtak, hogy baj, valami baj lesz!

És az államgép kereke forog mégis. — Senkit sem gázdolt el a gyorsvonal. — Ott alaposan megcsinálnak mindent, amit a korszak követel.

S nálunk még most is a lassan járj! szót hangoztatják. Hatvankét esztendő óta nem történt a választói jog körül. Egy helyen állunk ennyi év tize óta, a nélkül, hogy a hatalom letéleményesei, az osztályparlament urai gondoltak is volna a népjogok kiterjesztésére. Kényelmesen helyezkedtek el; jól elterpeszkedtek és hízott hassal, nevetve néztek azokra, kik kívül rekedtek az alkotmány sáncain.

S ha ma a fokozatosságnak nevezett lassu járás elvét követnék az egész soron, a legszebb kitalálás nyílik arra, hogy utóbb hatvankét esztendő múlva el, amíg eszükbe jutna a hatalmi tényezőknek, hogy ki kell építeni az alkotmányt egészen. Ez is csak akkor és csak úgy jutna eszükbe, ha politikai ostorral kergetnék őket.

Mért tehát az aggodalmaskodás? Minden bizonnyal csak azért, mert nem akarják föladni a parlament oszttályuralmát. A nép maradjon kívül és ne akarjon jogokat, nehogy az ur rend a maga kényelmében megzavartassék. És ezt nevezik fokozatosságnak, mert ennek cirkumspektikusabb hangzása van.

Azonban hiába minden ravasz fondorlat és áskálódás. Justh Gyula és pártjg rendületlenül résen áll és semmiféle fajsumber bele nem menek.

Ha olyan alapot nem nyújt a kormány, amely alkalmas arra, hogy a parlament oszttályjellege megérszünjön, akkor a harc tovább folyik.

Nem vezetelik félre magukat a jelszó által, hogy semminél jobb a valami. Mert ebben az esetben valami néhány százalékkal kevesebb a semminél.

A Kalvineum.

Debreczen, május 10.

A debreczeni Kalvineum-ünnepség rendezőségétől a következő felhívást kaptuk:

Felhívás a Kalvineum ügyében.

A papi özvegyek és árvák sorsa szomorú lehetett régen is, különben Bocskay István 1605-iki megyesi országgyűlése Tasnádi Ruberius Mihály püspök kérésére nem adott volna nekik adómentességet, mely kiváltságot 1618-ban Bethlen Gábor is megerősített. Ime így ismerte el a mul ta jelkészek valláserkölési s hazatis szolgálatának értéket s így akarta kiegyenlíteni azt a társadalmi problémát, mely a közügy önzetlen szolgáinak kioldóte után ugyszólván semmi nélkül maradt özvegyek és árvák sorsa körül keletkezett.

De hogy ugyanaz a problema ma sines megoldva és hogy azt korunk Tasnádi Rubereusa, dr. Baltázár püspök nem kiváltságok keresésével, hanem társadalmi uton akarja eszközölni, arról több ízben számot adtunk már. Ennek az országra szóló akciónak felkarolását járjuk hát nemes keblek támogatásába. Vajha korunk minden szociális kérése ilyen sikerült megoldásra találna.

Természetes, hogy midőn Magyarország egész közvéleménye, felekezeti különbség nélkül megnyilatkozott e kérdésben, Debreczen sem maradhat el, sőt első helyen kell állnia. Erre indítsa őt a liberalizmus mult harcaiban vitt vezető szerepe, erre az, hogy ez a mozgalom most is Debreczen nevéhez fűződik, honnan indult az ki s honnan várják annak irányítását.

Felhívásuk oda irányul tehát, hogy akinek leike sugallata a papárvak számára építendő árvaház ügyek felkarolását diktálja, járuljon hozzá a nagy cél előmozdításához adományával. — Alapítványokat, gyűjtéseket elfogad a ref. püspöki hivatal, készséggel közveit a szerkesztőség. — Kolozsvár 10,000 koronás alapítványa is 5—10—100—150—5000—1000 koronás stb. tételekből jött össze, a legkisebb összegtől felfelé. A legcsekélyebb adomány is köszönettel nyugtáztatik, nemcsak mivel saját helyzetéből kifolyólag gyarapítja ki-ki azzal az összeggyülemelő összeget, hanem azért is, mert minden adakozás egyuttal az árvák kömnyeiben osztakozást, a sorsuk iránti

rézvévet is mutatja, szomorúságukra vigasz leendő. Az árvák egymásután felnevekedő nemzedékeinek halála legyen jutalma a szép eszme felkarolónak s elősegítőinek.

Kolerariadalom Miskolcon.

A vizsgálat szerint: nem kolera, hanem mérgezés, methyil alkohollal.

Miskolcra jelentik: Ma a déli órákban hirtelen futott a városban, hogy koleramegbetegedés történt. Egy hivataloszolga, — így szólt a hír, — ma délelőtt hivatalos ügyben járt a pénzügyigazgatóság számvevőségi osztályán, ott hirtelen rosszul lett, összeesett és erős hányás fogta el. — Azonnal hívták a mentőket, akik a beteget az Erzsébet-kórházba szállították, ahol koleragyanusnak találták és nyomtan a toloncházban berendezett kolera-barak-kórházba szállították.

Ma délelőtt 11 óra után felhívták a mentőket azzal, hogy a pénzügyigazgatóság számvevőségi osztályán egy 30—35 év körüli hivataloszolga: Kocsis István hirtelen rosszul lett és hányni kezdett. Nevezett szolga régebb idő óta a miskolci járási főszolgabírói hivatalban van alkalmazva és ma délelőtt is hivatalos ügyben járt a pénzügyigazgatóságnál. A mentők itt megjelentek és Kocsis Istvánt, aki ekkor már eszméletlenül állapotban feküdt a földön, az Erzsébet-kórházba szállították.

Az Erzsébet-kórházban dr. Popovics Korrel ügyeletes orvos futólag megszemlélte a beteget és nyomtan intézkedett, ahogy a beteget a toloncházban levő kolera-barak kórházba szállítsék. Egyidejűleg értesítették dr. Pfliegler Imre városi orvost az esetről, aki mindenekelőtt elrendelte és végrehajtatta a pénzügyigazgatóság számvevőségi épületének fertőtlenítését. Ezuán a barakkba ment ki a beteghez.

Dr. Pfliegler Imre városi orvos a mérgezés esetéről a következő felvilágosítást adta:

— Kocsis István hivataloszolgát alaposan megvizsgáltam és megállapítottam, hogy kolera esete nem torog fenn. Teljesen ki van zárva, nem is tettem ily irányú intézkedést, mer a számvevőség fertőtlenítését akkor rendeltem el, mikor nekem az esetet jelentették és mielőtt a beteget még láttam volna. Ez különben is indokolt volt, mert első pillanatban koleragyanusról volt szó. A tüzetes vizsgálat azonban, mely egy óránál tovább tartott, meggyőzött, hogy nem torog fenn kolera esete, ellenben erős a gyanum, hogy methyil-alkohol mérgezés esetéről van szó. Egészen bizo-

(A szomszéd szobából ruhasugós hallik át. János esdeklőleg néz a vendégre. A tekintetével, mintha elküldené. A vendég meg se mozdul. Minden olyan, mintha valami tragikus történe. De nem lesz semmi. Csak a függöny mozdul egy kicsit. Aztán még gyorsabb ruhasugós. És vége.)

A vendég: Ez Edit volt ugy-e? Pardon — önagyságát akartam mondani. Látod, úgy rá jár még az «Editre» a szám. Pedig megfogadtam, hogy még csak nem is emlitem többé. De mi az János? Te talá rosszul vagy? Olyan sápadt letet.

János: (olyan mint a sárgára meszelt fal, de azért «nemet» int a fejével.)

A vendég: Vagy talán a régi idők jutottak az eszedbe? Hadd azokat! Ne igen bántson az téged! Inkább nekem kellene szégyelnem magam. Eladtam a szerelmemet! Pénztért adtam od! (Rágyujt egy cigarettára és jóleséssel nézi, hogyan bodorodnak, kavargognak egymásba a füstcsomók.) Különbem ez sem olyan nagy vétek. Szerelmem! Hát istenem ez csak olyan szóvirág, olyan cifra ruha, olyan légből kapott, ideig tartó semmi. Öszten a rugója! De hagyjuk! Nekem sem esik jól, ha eszembe jut az a novemberi est!

János: (izgatottan keres valamit az író szttalában. Maga sem tudja, hogy mit.)

A vendég: Novemberi est! Kinos volt nagyon! De azért lehetett benne valami nagyon szomorú, valami észbontóan tragikus. (Hallgat.) — Örült voltam. Odaadtam a boldogságom gyászjelentését neked. Meghazudítottam önmagamát az

előtti, akit ezen a földön még szeretni tudtam — és aki előtt ezen a földön már pirulnom sem szabad. Pedig ő is — Edit is — szeretett. És én irtam neki egy levelet, egy cinikus, szemtelen levelet s azóta hányódik bennem a becsület hol ide, hol oda s én érzem, hogy mind kijebb és kijebb megy s nem tudom megakadályozni, hogy r emckára örökre elhagy. (Hosszan maga elé néz.) Hogy is volt az a levél? Igen! «Kedves nagysád». (Nevet.) Nevezz hát te is János! Nevezzem az egész világ! Én, aki képes lettem volna bármelyik percben meghalni Editért, én szólítottam «Nagysádnak.» Aztán megirtam benne azt is, hogy ne higgye azt, hogy én valamikor is szerettem. Csak a pénzért kértem meg. És ilyen tónusban irtam tovább a levelet. És ezért az alávalóságért kaptam tőled tizezer forintot. És hogy a dolog még biztosabb legyen, magad küldted el a levelet. Rá két hónapra megesküdtelek. (Fölkacag.) Örök hűséget, örök szerelmet esküdtelek egymásnak. (Ismét nevet. És ez a kacagás észhez téríti. Ezentul ismét cinikus.) «Örök». Nevetséges, tartalom nélküli szó. Hiszel te ebben a szóban? Én nem! Hisz a fene! Nézd csak, a levél megírása után odalett az «örök» boldogság, a tizezer forint se tartott «örökké». Elment. Aztán addal még tizezret. Ennek is vége. És most itt állok előtted üres zsebbel — és tört szívvel.

János: (hirtelen fölne és szólni akar.)

A vendég: (közbe vág) Ne szólj! (Nevet.) Ne szólj János, hiszen csak vicceltem! Sokkal keményebb a szívem, semhogy ilyenre összetörjön! (Föláll.) Rendbehozza az iratokat. Zsebébe

tesz egy pár szivart. Az egyikre rágyujt. Arcán meglátszik, hogy amiért jött, azt most már biztosan megkapja. Lopva Jánosra néz. Ez azonban mozdulatlanul áll.) János, nézd, megint nincsen pénzem! Pedig most kellene csak. Itt a té s nekem se télikabátom, se ruhám.

János: (belenyul az iróasztalba s kivesszegy csomó papírpénzt. Atadja.)

A vendég: Köszönöm. Te a régi vagy! A jó, a komoly osztálytárs. (S amig boldogan gyömszöli be a pénzt tárcájába, hidegen beszél tovább.) Én meg az örök változó vagyok. Folyton távolodik belőlem a beÉcsület. Olyannak érzem magam, mint egy melegebb vidékre lekerült jéghegy. Hülök folytonosan. És egyszer csak végem. Különbem még egy ideig várunk! Hanem kedves Jánoskám, isten veled! Mennem kell! Vagy talán örülsz is, hogy leráztál a nyakadról?! Adeu János! Add át Edit — akarom mondani önagyságának kézcsókmat. He-he, mindig rá jár a szám. Pedig (indul kifelé) megfogadtam! Pá! Jánoskám! (Az előszobából.) A viszontlátásra! (El.)

János leroskad a diványra. Arcát kezébe temeti. Néha-néha megvonaglik a teste. A szoba már sötét. Csak a kandalló büszkélkedik a világával. Néha-néha neki fut, végigcsokolja szttét. Fölfut Jánoson is, aki csak úgy ül ott mozdulatlanul, mintha nem is volna ébren. A nagy fali óra lassan tovább ketyeg. Különbem csönd.

nyos, hogy mérgezés, csak azt nem tudom még biztosan, hogy mélyalkohol mérgezés-e.

Az eset igen súlyos és a szegény ember elgigil a lesz megmenthető. Megkérdeztem a feleségét, akit mellé rendeltem, szokott-e a férje inni? Mire az asszony azt mondta, hogy nem isz kos, nem részeges, hanem minden reggel szokása szerint hat krajcárért pálinkát iszik meg, többet nem. Azt hiszem, itt kell keresni a baj okát. A beteg állandóan eszméletlen állapotban van, hőmérő és hány, az ajka duzzadt és bálnás s hirtelen egy nagy fekete fekély keletkezett rajta. — Egyszerre ennyit mondhatok — végezte az orvos — de ismétlem, hogy kolera teljesen ki van zárva, mert a tipikus tünetek hiányzanak.

Nyiregyházán elfogott kéjgyilkos.

A siketnéma leány gyilkosa.

Mi történt a nyiregyházi állomásnál.

Ötélés közt a másvilágra.

A nyiregyházi rendőrség tegnap éppen akkor fogott el egy országosan körözött, többszörös kéjgyilkost, mikor ez az elferdült idegzetű, vad, kegyetlen, örült ember éppen újabb áldozatát fojtogatta.

Nincs az az agyafurt ponyvairó, aki a rémtettek olyan borzalmaival képes volna kigondolni, mint amilyeneket ez a most elfogott ember elkövetett.

Kraft Ebbingnek a természetellenes szeretekezéssel írott vasos könyvei tudnak csak a szexuális érzések olyan megdöbbenő elferdüléséről, amilyen ezt a most elfogott embert az emberek veszedelmévé tette.

Irtózatos ennek az embernek a bűnlajstroma. Beteg vágyának kielégítésére áldozatul ejtett előbb egy 14 éves leányt, azután egy fiatal fiút nyomorított meg, majd a hatóság kezébe került s mivel azt állapította meg róla, hogy örült, az elmegyógyintézetbe küldték. Itt egy siketnéma leányt ölt meg vad szeretkezése közben, aztán megszökött az örültekházából.

Keresik azóta országszerte a közveszélyes embert, míg tegnap a nyiregyházi állomás mellett akadtak rá, éppen akkor, amikor egy vasuti hordár ötödfél éves piciny leánya ellen követett el galád merényletet.

A példátlanul álló gaztettek elkövetőjéről és a kis gyermek megrontásáról glábbi tudósításunk ad számot:

Segélykiáltás az árokban.

Tegnap fényes nappal a kisvasut állomásának közvetlen közelében elhuzódó mély árokból kétségbeesett sikoltozás tört elő. Kissé elhagyott hely ez, a közelben nemigen voltak emberek, a távolabb dolgozó munkások pedig alig-alig hallották a sikoltozást. Csak amikor ismételt és még kétségbeesettebben hallatszott a kiáltás, sikoltás, — akkor lettek figyelmesek a hangokra.

Abbahagyták a munkát és a hang irányába siettek.

A léptek zajára az árokból egy földült ábrázatu emberu grott elő és örült futásnak eredt. A munkások egyrésze a menekülő után eredt, míg a többiek az árokhoz közeledtek.

Leírhatatlanul iszonyu látvány tárult az árokban az emberek szeme elé. Egy piciny leánygyermek feküdt az árok fenekén hálálra rémült, sápadt arccal, kimondhatatlan szenvedésekkel a szerében. Ruhái összevissza tépve, vérrel volt borítva.

Az első pillangban kétségtelen volt, hogy a csöpp leány erkölcsstelen merényletnek az áldozata.

A zajra, lármára, kábálásra csakhamar összeverődtek a környék lakói is, akik fölsismerték a megrontott gyermeket. Szalai András államvasuti hordár lónka nevű, négy és fél éves gyermeke az áldozat, akit a megvadult ember szerencsétlenül tett. A magáig tehetetlen, megkínzott, beteg gyermeket hazavitték szülőinek lakására, amely alig pár száz lépésnyire van a rémtett színhelyéről.

Elfogták a merénylőt.

Míg a kis, beteg leányt hazavitték, azalatt a merénylő ellen vad hajsza indult meg. A bestiális merénylő kétségbeesetten menekült és vad ösztöne örült futásra készítette. Egyre nagyobb lett az üldözők csapata, akik egyre közelebb értek a menekülő emberhez, de ez egy-egy nekirohanással mindig egérutat nyert.

Már-már úgy látszott, hogy elmenekül a merénylő, amikor a vad hajszára odasietett Gönczy János rendőrbiztos. Nyomban ő is az üldözők közé állott és az ő gyorságának, ügyességének köszönhető, hogy a gyermekrontó nem menekült meg.

Az ügyes rendőrbiztos hamarosan ártalmatlanná tette a merénylőt, aki kétségbeesetten védekezett. Megkötözték a kezét és úgy vitték be a rendőrségre.

A többszörös kéjgyilkos.

A rendőrségen nyomban vallatásra fogták a merénylőt és akkor szenzációs dolgok derültek ki. Ez a gyermekrontó ember nem más, mint

Smihál János 34 éves csavargó, aki a sátoraljújhelyi kórház elmeosztályából szökött meg és akit kétszeres kéjgyilkosság miatt országszerte keres a hatóság.

Természetesen nagy lett a meglepetés a rendőrségen — mikor megtudták, hogy kit fogtak el.

Krecsányi Lajos rendőrkapitány nyomban vallatásra fogta és szenzációs dolgokat tudott meg.

A beteg idegzetű emberek legveszedelmesebb fajtájából való ez a Smihál János. Vad indulatú, minden munkára hasznavehetetlen, közveszélyes örült ez, aki beteg vágyainak kielégítésére a legkegyetlenebb gyilkosságra kész.

Már a kinézése is az ölni kész, exaltált embert árulja el. Zavart, vad, tétova szeméből a legfertelmesebb indulatok villannak elő, de — alacsony, csenevész termete nem árulja el, hogy mekkora erőt képes kifejteni ez a nyomorult ember, ha elfogja vad, örült vágya.

Smihál bűnei.

Az alig 34 éves, budapesti születésű, római katolikus ember egész életén járta az utat és fogházból a tébolydába, míg megállapították róla hogy elmebeteg.

A mult évig aztán családi ápolásban hagyták Sátoraljújhelyen, de az örült ember olyan dolgokat követett el, amelyek a legnagyobb mértékben közveszélyessé tették.

A mult év május 15-ikén ugyanis Sátoraljújhely mellett egy bokros helyen meggyilkolva találták Veréb Helén 14 éves leányt.

Szája zsebkendővel volt betömve, nyakán a fojtogatás nyomai látszottak, teste harapásokkal volt tele. A megejtett törvényszéki boncolás megállapította, hogy a fiatal leányt megbecsületette és a vad szeretkezés közepette halálra fojtogatta, harapta a merénylő.

Az első gyanu nyomban Smihálra esett, — aki tagadott, de tanuk vallották, hogy látták a szép Helént a város alatt Smihállal beszélgetve. Ezenkívül Smihál ruházatán is voltak áruló nyomok.

Smihált letartóztatták és ellene megindult a bűnvádi eljárás kéjgyilkosság miatt, amelynek folyamán a törvényszéki szakértők azt mondták ki Smihálra, hogy elmebeteg.

Az örült embert erre a lipótmezei tébolydába internálták, ahonnan megszökött. Egy ideig nem akadtak nyomára, míg aztán Bodrogkeresztur környékén ismét föltűnt a borzalmas hajlandósága örült.

Ugyanis a bodrogkereszturi csendőrségen panasztáltak, hogy a határban egy vad kinézésű ember lefogott egy fiatal fiút, száját betömte és beteg merényletet követett el ellene. A fiu védekezett a fajtalan merénylet ellen, mire a támadója fojtogatni kezdte, de akkor szerencsére emdőkerek mentek arra, akik megmentették kinos, veberek mentek arra, akik megmentették kinos, veszedelmes hejzletéből a fut, de a merénylő elmenekült.

A csendőrség nyomban Smihálra gondolt

és két nap mulva el is fogták a bujdosó örültet.

Smihál Jánost ekkor a sátoraljúj kórház elmeorvóosztályán helyezték el és vették megfigyelés alá. Hanem ez a megfigyelés nem tartott soká, mert Smihál a legelső adott alkalommal megszökött.

Ez évi március huszonötödikén szökött meg a kórházból Smihál János és ugyancsak ekkor tűnt el ugyanabból a kórházból egy husz éves siketnéma leány is, akit a kórházban Néma Sárinak hívtak.

Két hét mulva a Néma Sárít megtalálták holtan. A kórház pinicéjében, szalma közé volt rejtve a szerencsétlen leány holtteste és rajta volt a vele együtt elűnt fenevad nyomai is. Ugyan-így ölte meg Smihál Néma Sárít, mint a kis Veréb Helént. Néma Sárin is erkölcsstelen merényletet követett el Smihál, aki a merénylet elkövetése közben megfojtotta, összeharapta áldozatát.

Másfél hónapja már, hogy ez a kéjgyilkosság kiderült, és azóta az ország minden nyomozóhatósága keresi Smihál Jánost, akit a nyiregyházi rendőrség még idejében fogott el ahhoz, hogy újabb gaztetteit megakadályozza.

Szent Antal

a szatmári járásbírósnak.

Furcsa kis tárgyalása volt tegnap a szatmári járásbírósnak. Egy ravasz furfangos asszony akart 50 koronát kivásálni egy ifjeni kereskedőtől nem kisebb protektor, mint maga Szent Antal közbenjárásával.

Csorba Gáborné szatmári kofaasszony bement Berger Ignác kereskedőhöz azzal a szándékkal, hogy ott egy 50 koronást vált föl. A boltban sokan voltak, viszont őt is várta egy vevője az utcán, hát kiment a boltból. Délután, mikor hazament, s összeszámolta a pénzét kerekén ötven koronája hiányzott. Sokáig törte a fejét, hogy hová is lett a pénze. A veszteség annál is inkább érintette, mert arról a pénzről a férje semmit sem tudott, az úgy csendesen eltűnőváasztotta a keresetétől.

Aznap éjszaka megjelent neki Szent Antal és megmondta, hogy a pénze Berger nál van, követelje rajta.

Több sem kellett az asszonynak. Elment a járásbíróshoz és szent Antal igaz mondására hivatkozva pört indított Berger ellen. Ugy lát-szik azonban, hogy valami tulságosan még sem bízott a szentben, akit bizony sehogysen lehetett a bíróság elé citálni (pedig bizonygyal szívesen megtette volna) szerzett magának egy gyermekleányt, aki kész volt tanuskodni amellett, hogy a pénzt tényleg átadta Bergernek.

A tárgyaláson heves jelenetek játszódtak le. Mert egy bizonyos volt. Vagy az asszonynak volt igazja s akkor Berger sikkasztott, vagy pedig Berger nem sikkasztott, s akkor az asszony hamis hamis tanúzásra bujtatta fel a leányt.

Az asszony égre-földre esküdözött. Hevesen bizonyította szent Antal szavahihetőségét s mikor látta, hogy a szent sugalmával nem leeth 50 koronát keresni, kérte a leány megesketését, ami csak éppen azért nem történt meg, mert Berger védőügyvédjének sikerült megállapítani, hogy a leány csak 12 és fél éves.

A dolog vége az lett hogy a bíróság az asszonyt elutasította panaszával.

Lettt azonban a dolognak egy csattanós csattanója. A tárgyaláson részt vett az asszony férje is, akinek nem volt róla tudomása, hogy drágalátos életpárja a pénzt rendszeresen dézsmál-gatja.

Alig tolokdtak ki a járásbíró szobájából — ferjaram azonnód melegében nyakonfogta hűsége életpárját és kétszer úgy képen felejtette, hogy az asszony belészédült. A csattanós bevezetés után kérdőre vonta, miért a pénzt megdezsmálta. Ebből azután olyan csinos kis kavardás lett, hogy a börtönőröknek kellett közbelépni s így is csak nagy nehezen sikerült a kedves házaspárt az utcára kitelepíteni. Hogy odahaza folytatták az ügyet — az csak természetes.

Nyírségi pénzhamisítók Debrecenben

A pénzhamisító király.

Egresi Sándor vásárosnaméni csendőrmester Szatmármegyében messze ágazó pénzhamisító banda tagjait kerítette kézre. A pénzhamisító társaság vezére Bari Istvánné ilki lakos volt, aki nem elégedett meg az ura által Amerikából küldözgetett szép keresménnyel, hanem hamisítás által akart pénzhez jutni.

Megismerkedett Kazinczki György asztalos-sal, aki pénzhamisításért már többször volt büntetve s most Mátészalkán lakik. Az asszony 50 koronát adott Kazinczkinak, hogy a pénzkészítéshez szükséges anyagot beszerezze. Hogy a késlekedő Kazinczkit Bariné megspürgesse többször Mátészalkára utazott. Egy ilyen alkalommal a vasúti váróteremben a két házasságos együtt élénk eszmecsere után egy jóképű magyar gazda félrehívta Barinét és így mutatkozott be neki:

— Én vagyok Szántó János, az a híres agyecsedi pénzhamisító király.

Szántó ezzel sok igazat mondott, mert négy év előtt ő árasztotta el Mátészalka környékét sok hamis pénzzel. Idősebb Szántó megismerlette Barinét fiával, ifj. Szántó Jánossal és ezek bemutatatták Barinének Nagy József nagykárolyi henteset, mint azt a bizonyos pesti urat, aki a szükséges gépeket és anyagot beszerzi. Bariné erre célra 1000 koronát adott át ifjabb Szántónak s erre néhány napra 7—8 kilogramm ón-ólom öntvényt muattak Barinének, mint a pénzhamisításhoz beszerzett anyagot. Mivel a pénz készlet, Bariné első üzlettársához, Kazinczkihoz fordult, akinek, mivel ez az anyagot rossznak minősítette Bariné 140 koronát adott át jobb anyag beszerzésére. A türelmetlen Bariné újra ifj. Szántóhoz tért vissza és ez 10 korona értékű hamis 20 filléreset adott át nek. Bariné kapott hamis pénzzel Vásárosnaményba utazott és ott az üzletben néhány darabot értékesített. A sikeren fölbátorodva, Bariné ugyanabba az üzletbe küldte gyerrnekét több hamis pénzdarábba.

Ez okozta aztán a veszét, mert ekkor a hamispénzt fölismerték, és azt átadták a község előjáróságának. Öt nap leforgása alatt házmozgást tartottak ifj. Kazinczkinál, ahol sok primitív pénzhamisító készüléket és gépeket találtak. A gyanúsítottak közül letartóztatták Bari Istvánnét, ifj. Szántó Jánost, Kazinczki Györgyöt és Nagy Józsefet, és valamennyiüket a debreceni ügyészségnek adták át.

SZINHÁZ.

Ma este A) térletben:

KIS DOBOS.

HETI MŰSOR:

Szombat: Kis dobos, operett. A) bérlet.
Vasárnap délután: Rang és mód, színmű.
Mészkelt hegyarákall

Vasárnap este: Kis dobos, operett, kis hérszombati a «Kis dobos» mulattató táncos operette A) bérletben.

Kis dobos. Ma este kerül színre harmadszor a «Kis dobos» mulattató táncos operette A) bérletben.

Fenyvessy Emil vendégjátéka. A Vigszínház kiváló művésze, Fenyvessy Emil két estén fog a debreceni színpadon fellépni. Még pedig vasárnap este, május hó 12-én a «Tanítónő» színműben fogja Nagy István szerepét eljátszani és hétfőn, május 13-án a «Kis pajtás» vigjáték Chantalvad markvius szerepében lép fel. E kiváló vendégművész ellépte iránt nagy az érdeklődés s előreláthatólag meleg estéi lesznek a debreceni színházak.

Az aradi színtársulat vendégjátéka. Az ideai színházi évad legérdekesebb vendégzereplése lesz az aradi színtársulat vendégjátéka. Szendrey Mihály aradi igazgató operett ensembelje május hó 14-én a «Leányvásár» és május 15-én a «Kis gróf» operettekben mutatkozik be a debreceni közönségnek. Az aradiak szereposztása a «Leányvásár» operettkben: Lucy — Dióssy Nüssi; Bessy — Rentay Boriska; Fritz — Győző Alfréd; gróf

Rottenberg — Polgár Sándor; Tom — Huszár Károly; Harrisson — Várnay J.; Harrissonné — Litremajer Poldi. A «Kis gróf»-ban: Dorottya — Rentay Boriska; Rózi — Dióssy Nüssi; Agárdy gróf — Győző A.; László — Huszár K.; Csibrékné — Litremajer Poldi; Zápolya — Polgár S.; Kocsyonya — Várnay J.

A karszemélyzet jutalomjátéka. Vasárnap délután a karszemélyzet jutalomjátékául «Ártatlan Zsuzsi» kerül színre. A női főszerepet Borbély Lili és Beleznay Maca felváltva játsszák ezen előadásban. Az elsőrendű személyzetet kívül felépít Horváth Kálmán mint vendég legújabb coup-lettjaival.

Vidéki igazgatók m. sz.

A vidéki szinigazgatók szervezkedése.

A szövetkezetek száma ismét szaporodott A vidéki szinigazgatók legutóbb egy budapesti titkos összejövetele megalakították a szövetkezeti egyesülésüket és az alapszabályok elkészítését három igazgatóra bízták. Junius 3-án az alakulást is megtartják, amelyre meghívják az összes vidéki szinigazgatókat.

Ez a szövetkezés az érdekek megvédését célozza. Ez ellen nem lehet semmi kifogása, mert mindenki úgy védelmezi az érdekeit, ahogy lehet, ahogy tudja. Amde ennek a szövetkezésnek más célja is van, ami a szinészet ügyét veszélyezteti és a szinészet tagjainak érdekeit érinti.

Evek óta tapasztalható már bizonyos összetartás az igazgatók között és ez az összetartás nemcsak az igazgatók anyagi érdekeit érinti, hanem leginkább a szinészet tagjait. Minden a zsebében történik mostanában a vidéki szinigazgatók között, ezt súlyosan érzik a szinészek, sőt legújában a közönség is.

Aki figyelemmel kíséri a vidéki színházak eseményeit, az tapasztalhatja, hogy mostanában minden együtteltlen történik a vidéki színházaknál. A fővárosban színre nem kerül selejtes darabokat mindegyik megveszi, előadja, még pedig jobbra azzal a kijelentéssel, hogy ez a cselekedet az önállóságra való törekvést jelenti. A helyi árák felemelési törekvései is az eddig be nem vallott szövetkezés szüleménye, úgy szintén a vendégzereplések alkalmával való mérsékelt fel-emejt helyi árák is.

A szövetkezés eredménye még az is, hogy színházi pályázatok alkalmával a nagyobb városokban egyik igazgató nem pályázik a másik ellen. Ezzel az eljárással azt akarják feltüntetni, hogy nem olyan jó üzlet a színház, amelyért érdemszert, fáradni, utánajárni. És az utóbbi időben már rendszerint csak egy pályázó akad a nagyobb vidéki színházakra, rendszerint az, aki már benne ül a «biztos veszteségtől» való féltkezésben. Ezzel az ügyes eljárással azt érik el a vidéki szinigazgatók, akik kizárólag mint szinészek lettek szinigazgatók, hogy idegen lánym kerül a szinigazgatók nemes testületébe.

Az országos szinészegyesület legutóbbi közgyűlésén egy olyan irányzat nyilvánult meg, mely szerint az egyesület nem kizárólag az igazgatók, akiknek az akarat a szinészek továbbra mindig érvényesül, hanem valamelyest a szinészeké is. Egy pár szociális izű indítvány került napirendre, amely nem tetszett az igazgatóknak, akik emiatt elhatározták, hogy az eddigi titkos egyesületüket megcímálják nyilvánosnak, mi után így jobban összetarthatnak és eredményesebben nérvényesíthetik — érdekeik érintő — törekvéseiket.

Amikor a vidéki szinigazgatók mint szövetkezet nyilvánosan jelentkeznek, világosan tünteti felbe nem vallott törekvéseit, ami kizárólag az anyagiakra vonatkozik, még pedig a szinészet egyeteme és a közönség ellen. A közönség majd védekezik ellene, ha akar, a szinészet helyzete azonban nehezebb, mert az ugynevezett kenyéradó gazdakkal áll szemben. Valószínű azonban, hogy a szinigazgatók legújabb akciója sorompóból fogja szólni a vidéki szinészet tagjait, akik bizonyára megalakítják majd a szinészek szövetkezetét, hogy ez által megvédjék a saját érdekeiket.

Mindenesetre érdekes látvány a művészet világában a vidéki szinigazgatók m. sz.

A közigazgatás decentralizálása.

Kecskemét Debrecenhez.

Evek óta hangoztatják már az Alföld nagyobb városában a közigazgatás decentralizációjának szükségességét. A mindjobban fejlődő tanyarendszer kívánta ezt meg, de mind eddig bármennyire is érezték szükségességét, — komolyabb lépéseket egyik város sem tett a decentralizálás megvalósításának érdekében. Nem pedig egyrészt elvi okokból, másrészt pedig az ilyen irányú reformokkal járó tetemes anyagi kiadások elkerülése végett, különösen azok a városok, amelyek a súlyos megterhelést egyáltalában nem bírták volna el.

A rendkívül fontos intézmény megvalósítása érdekében tehát, csak pusztába kiáltott szavak hangoztak el. Ez indította azután az Alföld egyik legnagyobb városát, Kecskemétet arra, hogy a városok és a tanyarendszer által benépesített határak közigazgatásának decentralizációját sürgesse és az eszme megvalósításának érdekében agitációt indítson.

Kecskemét felhívást intézett az Alföld minden nagyobb városához, így Debrecenhez is és a decentralizáció érdekében közös munkára hívja fel őket.

Magának Kecskemétnek is nyolczázhetvenháromezer négyezerötvenötöt főtanyák népesítik be és ez aránylag nem olyan nagy területen harminckétezer ember él a legmesszebb eső pont harminc kilométernyi távolságra esik a várostól.

De nemcsak Kecskeméten van ez így, így van ez minden alföldi városban és legfőképpen Debrecenben. A hatalmas számban kinn élő lakosság kulturigényei folytonosan növekednek és ennek következtében közigazgatási szükségleteiket is helyben kívánják kielégíteni. Hogy a kiterületek ezen kívánsága milyen jogos, — mondja Kecskemét átirata — azt ma már senki sem vitathatja el, de természetesen is, amelyek teljesítése az illető városok erkölcsi kötelessége polgárait szemben. Minthogy azonban a városoknak az önkényes intézkedés nem áll módjukban, — minden törekvésükkel oda kell hatni, hogy a decentralizációra a törvény adjon módot, mint a hogy adott is a közigazgatás egyes ályaiban Budapesten, a kerületi előjáróságok szervezésével.

Most van ennek a kezdeményezésére legjobb alkalom, mikor a városok országos kongresszusa — az új városi törvényekre vonatkozó kiegészítői fogja megállapítani és új városi törvények megalkotását kéri a kormánytól.

Az állandó bizottság javaslata már foglalkozik a vármegyei területből a város területébe átcsatolandó községek különböző szervezettel és a városi közigazgatáshoz való viszonyával. Ezt a tervet kellene a városok területéhez tartozó betelepült puszták közigazgatására vonatkozó rendelkezésekkel kiegészíteni. Annnyival is inkább, mert hiszen a betelepülés néhol-néhol már annyira zsufolt, hogy a tömörülés egész kis falvakat hoz létre.

A decentralizációt azonban a városok részére, csak lehetővé tegye a törvény, de kényszerítő eszközöket ne alkalmazzon, rendezkedjen be minden város maga, nagyságához, népességéhez és területéhez képest.

Ezek lennének azok a módosítások, amelyeket figyelembe kellene vennie a kongresszusnak, ha az új városi törvények megalkotását megengedi a kormány.

Abban az esetben, ha e tervek a többi, tanyarendszer szerint benépesült nagy határu alföldi városok helyesléseivel találkoznának, Kecskemét városa hajlandó indítványt tenni a II. egyetemes ülésre az állandó bizottság javaslatainak ily irányu kibővítése iránt, melyet a következő értelemben formulázna:

«Tanyarendszer szerint benépesült nagy határu városok, a belterületétől öt kilométernél távolabb fekvő, legalább ezer lakost számláló pusztákon, a központi városi hatóságok intézkedéseinek végrehajtására és az állami községi feladatok végzésére, külső szerveket rendezhetik, de a külső központi szervek ha-

...körüre, a községi közigazgatási szervek törvényben megállapított határait túl nem haladhatja. E szervezet hatáskörét és működését a városi képviselőtestület a belügyminiszter jóváhagyásával, szabályrendeletben határozza meg.

NAPIHIREK

AUTÓN.

Jobb ülni, mint állni, mondja az arab közmondás s ha már ül az ember, hozzájuthat az eljövendő jutáshoz is a kocsi kocsikázás révén. Magamnak is passzióm, hogy kocsi ülök és kihajtok valamerre, a véros végére, csöndes levegőre, por- és gajdolás mentes vidékre. Kis utcákat nézek meg — még a kocsit zötyögösségét is beleszámítva a fuvardíjba — új, idegen népekkel létek, egészen más világot, mint amihez itt tén szokik hozzá a szem. Mást, mást, csak ne mindig az egyhangut, ugyanazt, mit tegnap, tegnap-ajótt és tíz év előtt. A torkomon jönnek ki azok a többszörös nagymamák, akik már diákkoromban — harminc év előtt — készültek visszavonulni, de azért merész lendülettel játszásként ma is a szemérmes süldőasszonját és évtizedek óta megállt fejük fölött Jozseu napja. Itt hasztalan keresel ráncot, mert mindig háttal ülnek a világgosságnak. Eh, nem eről van szó. Egyfogatu kocsim lassan halad a véros széle felé, nem tárnk föl senkinek a szórakozásom. Az egyfogatu a világ legdemokratikusabb intézménye, ha tánt a szélfuvás, vagy tulontul szívelyesen süt reám a nap, huszonöt krajcárért (pardon, főkapitány ur!) hazavitelem magam. Huszonöt krajcárja mindig van az embernek s a prédára is ölebarát nem szólja meg érte, hogy fényűző. Azonban kezdének divatba jönni az autók. Néhanj boldog kiváltságos jöngésén kívül már pöbögnek a berautómblok is. Kétségkívül okos dolog, lesz jövője. Városunk, ez a nagy mezővéros, most leplezi le istenigazában önmagát. Akinek rendelkezésére áll a pár korona viteldi, az minc fuvart rendel. Automobilozni jó, de öt hatot teszek egy fületlen gomb ellenében (tölem z is sok), hogy nem a kocsi kocsikázás szenvedélye irányítja a kocsit. Az csak másodrendű kérdés. Tessék végignézni a berautókat, ekkora göggel egy Eszgiógnézi a berautókat, ekkora göggel egy Eszgiógnézi herceg sem ülhet kocsin. Mindegyiknek az arcáról azt olvasom le: Hátha a sok ember között, aki befogja elrobogásom idején az orrát, akad olyan, aki a sajátomnak hiszi z autót! Ha csak egyetlen egy is akad, akkor már boldog vagyok! Ez a gondolkozás azonban sohasem jut az öszinteségig, mert akkor hozzá tenné azt is: Sajnos, senki és semmi vagyok, éppen azért kell minden igyekezetemmel bolondítani a világot, hogy valakinek higgyenek. Az ilyen igyekezet föltétlenül szép. Áldásos, másokra is jótékonyan ható, haszna is volna, ha nem a külsőségekben nyilvánulna meg, hanem munkában, alkításban, lelket fölemelő és megnyugotató tevékenységben. Oh jaj, ahhoz még gyöngék vagyunk. Ide lelki előkelőség, valamely tartalom is kell. Egy csöpp önmegtartóztatás állati ösztönök feltörésénél. Talán néha egy könyvnek az elolvasása is az újságból merített tudás, tudomány (no és ami a legfőbb) a nagyhangu krimánu (no és ami a legfőbb) a nagyhangu krimánu megalapozására. Mire való is az ilyen ostoba fáradozás, amikor hat koronáért megszerezhetem mindezeknek a látszatát, az előkelőséget! Pardon! Kivételek is vannak. Minden megjegyzés minden időben csak annak szól, akit illet. — Ugyanezért béke velünk.

— **Milyen idő várható?** Lényegtelen hőváltozással és sok helyen esővel, változékony idő várható. Sürgönyprognózis: Vátozékony, hűvös, sok helyen csapadék. Dél hőmérséklet: 17.9 Ceelsus.

— **A nyári diák-konferencia.** Jeleztük már, hogy az evangéliumi keresztyén diák-szövetség ez évi nyári konferenciáját július 29—július 7-ik napjáig Debreczenben fogja megtartani. A konferencia előkészítésére glaukult helyi bizottság a nagygyűlést a Nagyerdőben tervezi megtartani s ezért a városi tanácshoz fordult a hely engedélyezésért, a katonai állomásparancsnoksághoz pedig tábort sátrakért. Victor János a szövetség titkára ma Debreczenben járt.

— **Vasárnap istentisztelek.** A református templomokban 1912. év május hó 12-én prédikálni fognak a következők sorrendben: a Nagytemplomban Szele György lelkész, délután Tóth Ferenc hitanhallgató. — a Kisterplomban 9 órákor Konród Zoltán s.-lelkész, 11 órákor Demeter Gyula s.-lelkész, délután Szabó Lajos hitanhallgató. — a Kossuth-utcai templomban Bogdán János lelkész, délután Széles Károly hitanhallgató. — az Ispótyai templomban Könyves Tóth Kálmán lelkész, délután Csűrű István hitanhallgató. — a csapókeri imaházban Kovács János vallás oktató lelkész, — a fiomokkertben az imaházban Boér Károly vallás oktató lelkész.

— **Májusi áldás.** Valgankor a májusi esőt mondták így, hogy májusi áldás. Néhány év óta elszoktunk ettől az áldástól, de ha mégis kapunk belőle, biz abban nem volt köszönet. Mert nemcsak napokig zuhogott, szakadt, hanem olyan hideget és ködöt hozott magával, hogy a gyümölcs már virágjában elpusztult, a szőlő pedig elszórta minden ígérletét. Az idén még nem tudjuk, hogy mit hoz a május, de az igazi májusi áldásból ma már kaptunk egy kis kóstolót. A gazdák bizonyára éppen olyan csügö szemmel nézték a lassu, sűrű esőt, mint az ezredes a katonáit, mikor szemlét tart fölöttük. — Ha szépen lépnek a legények s keményen kihúzzák magukat, bizonyos, hogy az ezredes ur gratulál a tiszt uraknak, mert nem családott a katonákban. Így vannak a gazdák is. Mikor tavasszal elvetik a magot a földbe, mikor a valés a napsugár első csókjára kizöldül és az után szépen növekedik: fényben, az esőben ott simogatja a gazdák reménye is. Ha aztán kijut a velésnek a mához hasonló lassu, csöndes május is, amely többet nevel a természetben, — mint az áprilisi hosszú esőzések — a gazdák hálás szívvel néznek az égre, mert örömmel látják, hogy az a láthatatlan kéz jól intézi a felhők járását.

Minálunk még azért is nagy szerencse egy-egy májusi eső, mert a májusi meleg napok elkövetkezével kinezni kezd bennünket a városi élet egyik átka: a por.

— **Az egyháztársadalmi előadások.** A vasárnap délutáni egyháztársadalmi előadásom a mesterutcai iskolában Nagy Jenő th. imádkozik. Fábrián Sándor szavál, Szirbik Sándor bibliját olvas és magyaráz, az Eötvös-utcai iskolában Révész Lajos imádkozik, Kovács László szavál, Oláh Károly bibliját magyaráz, a telekiutcai iskolában Fehér Bertalan imádkozik, Cs. Nagy Dániel szavál, Bányay Lajos bibliját magyaráz.

— **Városok kongresszusa.** A magyar városok május 17. és 18-án Budapesten az új városok háza nagyteremben tartják II-dik kongresszusukat. A kongresszus tagjai május 16-án ismerkedő estén és vacsorán vesznek részt, a rákövetkező két napon pedig, Bárczy István dr. megnyitóját után délelőtt és délután egyetemes ülést tartanak. Az első nap tárgysora a következő főbb pontokat tartalmazza: Az elnökség és az állandó bizottság újalakítása. Harrer Ferenc dr. tanácsos és kongresszusi fölttár előadása a városi törvényről. A második napon délelőtt föltiz órákor fogják bemutatni a kongresszus résztvevőinek az új állatkeretet, este pedig a főváros törvényhatóság rendez estebédet.

— **Bizottsági gyűlések az egyháznál.** A kedden tartott presbitéri gyűzőkönyvet a kiküldött bizottság ma délután hat órákor hitelesítette az egyházi tanácssteremben. A parokhiális bizottság vasárnap délelőtt 9 órákor gyűlést tart az Arpád-téri parokhia és a Varga-utcai parokhiális kör tárgyában. Hétfőn délután 3 órákor a főiskola és az egyház újföldi birtokának határmegállapítására küldött bizottság ülésezik.

— **Öngyilkos cseléd.** Tóth Viktória 19 éves cselédeány ma öngyilkos szándékkal marólugot ivott. Életveszélyes sérüléssel szállították a kórházba. A leány kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy azért akart meghalni, mert szolgálatadóját megpofozta és bezárással fenyegette.

— **Országos rendőrgyűlés Miskolcon.** Miskolcra írja tudósítónk: Az Országos Rendőregyesület első vidéki gyűlését Miskolcon tartja meg és pedig június 7-é. Az országos segélyegyesület elnöke dr. Rimóczy József miskolci rendőrfőkapitány fog a gyűlésen elnökölni.

— **A delegáció határozatának jóváhagyása.** A hivatalos lap ma reggeli száma közli, hogy a király a delegációnak az indennitásra vonatkozó határozati javaslatát jóváhagyta.

Az országos bizottság határozata szerint a közösügyi rendes kiadásoknak 1912. május 1-től 1912. október 31-ig leendő fedezésére az 1911-évi költségeknek hat hónapra eső része állapították meg. Ezen kiadásokat a két állam által a kvóta arányában fizetendő és az 1912. évi megállapítandó költségvetés keretében lesznek számszerint beillesztendő. Az országos bizottság határozata — melyet gróf Zichy Agost elnök és Werner Gyula jegyző írtak alá — kimeli, hogy a jelen határozat nem prejudikál az 1912-ik évi költségvetés megállapításának sem egészen, sem pedig az egyes címek és tételre részve. Az országos bizottság határozata után a következő jóváhagyó királyi kéziratot közli a hivatalos lap:

A magyar országgyűlés és a birodalmi tanács részéről a közös ügyek tárgyalására kiküldötté s általunk 1911. évi december hó 28-ára Bécsbe összehívott bizottságoknak az 1912. évi május hó 1-től október hó 31-ig terjedő időben merülő közös költségek megállapítása tárgyában hozott fentebb ihatározatát közös miniszteriumunk előterjesztése folytán az 1867. évi XII. törvény cikk értelmében ezennel jóváhagyjuk és megerősítjük. Kelt Bécsben, 1912. évi május hó 8-án. Ferencz József s. k., Berchtold s. k., Aulfenberg s. k. gy. t., Bilinsky s. k.

— **Megőrült kéjgyilkos.** Előkelő családtól lezüllő fiatalembert szállítottak be tegnap eső mint örültet a székesfehérvári rendőrség fogdájába, mivel a Szent György-kórház megfigyelőjén többet mebetegnek már nem tudnak helyet szorítani. Szombathy Pálnak hívják a szerencsétlen ifjut, akinek nem kisebb bün nyomja a lelkét, mint hogy kéjgyilkossági kísérletet követett el saját nővére ellen. Nemrégiben történt az eső a fejrmegei Velencén, ahol a két testvér nagyatyjánál, Takács Ignác nyugalmazott föntitónál lakott. Szombathy egyik délután rálesett 15 éves hugéra s mikor az gyanútlanul végigment az udvaron, előugrott és egy élesre fent keratával több súlyos sebet ejtet ta fiatal leányon. A gyilkos testvért a csendörök azonnal letartóztatták. A vizsgálóbíró előtt úgy vallott, hogy nővére feslett életet él s ezért akarta megölni. Ezzal szemben a házbeliek s a rokonok igazolták, hogy Szombathy Pál régóta üldözte nővérét beteges szerellemmel. A vallomások alapján letartóztatták a fiatal embert s a legutóbbi esküdtzéki cikluson zárt ajtók mögött kerül taz ügye tárgyalásra. A tárgyaláson jelenlevők szerint a vádlott a legnagyobb cinizmussal beszélt a gyilkossági kísérletről. Beszédének zavart gondolatmenete azonban hamar meggyőzte az esküdtbíroségot, hogy Szombathy beszámíthatatlan s ezért ítéllelhozatal nélkül elhalasztották a tárgyalást s elrendelték a vádlott megfigyelését. Azóta a törvényeséki orvosok állandóan figyelemmel kísérték Szombathy Pált s a napokban kétségtelenül megállapították, hogy a szerencsétlen fiatalember megőrült. Az egyező orvosi vélemények alapján a kir. ügyészség átkisértette Szombathy a rendőrségre, ahol most egész nap nővérét ébresztgeti s neki mond becézó beszédet a fogda nyirkos falai között.

— **Elfogott biciklitolvaj.** Kornhauser Lajos Tizenháromváros-utca 19. szám alatt lakó vendéglóstól valaki ellopta tegnap a biciklijét. A «valaki» most már nem ösmeretlen személy: Molnár Zsigmond hőszörményi születésű suhanc, aki Hajduszentmihályon érusította a lopott gépet. A biciklitolvajt a szoboszlói rendőrség letartóztatta és beszállította Debreczenbe.

— **A furfangos cigány.** Lengyel József 45. számú bérkocsis alaposan megjárta az elmúlt éjszaka. Egy B. Gy. nevezetű cigányzenész beült kocsijába, kicsalt tőle 4 koronát, és egész éjjel össze-vissza hordatta magát a városban. Egyik éjjeli mulatóhelyről a másikba, az állomástól a Nagyerdőig, utoljára is kijelentette, hogy nincs pénze. A furfangos cigány jogásznak adta ki magát s azza «hegyelet» a bérkocsis előtt, hogy szeszások vannak a zselében. A bérkocsis beugrott és keservesen fizette mag könnyelmű hívését. A zenésznek nem volt egy fillérje sem. — Rendört hívott, aki előállította a furfangos cigányt. Ez azonban kevés vigasztalás a becsapott bérkocsisnak.

— **Letépet kenderő.** Murvai Eszter feljelentést a rendőrségen H. J.-né kofaasszony ellen, aki fejről letépte öt korona értékű fejkendőjét.

— **Ellopott cipő.** Alle István Török Bálint-utca 17. szám alatt lakó cipész mestertől egy B. H. nevezetű asszony ellopott egy pár cipőt. Mikor rajtacsípték, avval indokolta meg cselekedetét, hogy a lopást azért követte el, mert Alle nem készítette el a sógora cipőjét. Kérdés, hogy a hatóság el fogadja-e ezt a védekezést?

— **Gyilkos katona.** Székesfehérvári tudósítónk írja: Gerenday Gyula, a cs. és kir. 23. gyalogezred közlegénye néhány nap óta szabadságon volt Dunapentelén a szüleinél. Otthon minden legénybe belekötött s a korcsmban tegnap-előtt este egy Gergely József nevű legényt vert véres. Gergely egyik legénypajtása, Sót-Kis Ferencz ezért felelősségre vonta tegnap este a virtuskodó katonát s megkérdezte tőle, miért bántotta barátját.

— Ezért ni — válaszolta Gerenday, azzal leoldotta oldalgyevert tartó szíjat s úgy vágta fejre a bajonettel Sótit, hogy az szó nélkül összeesett s néhány óra múlva meghalt. A gyilkost a csendőrök letartóztatták. A meggyilkolt hulláját ma délelőtt felboncolta dr. Hercz Oszkár törvényszéki orvos, aki megállapította, hogy Sót halálát egyetlen ütés okozta, ami oly erős volt, hogy a koponyát áthasítva, az agyvelőt is megsértette.

Meghalt Krausz Izor. Szegény Krausz Izor szívesen hitte volna, hogy halála olyan általános derűtséget keltsen, mint az tegnap történt a Hajnal-Mulató bájos vendégművésznője, Ricza Giza kupléban tudatta a közönséggel, hogy meghalt Krausz Izor. Nem volt kisebb sikere a Szerelő, Ródlí sipka, Meglepetés, Szeretlek szívem Aakarom akarom, Ugy kell lenni, Meg kell tenni stb. stien tudja még hány előadott kupléjának, saját maga ellen vét, aki emulasszja e kegyes vendégművésznő felleptét megtekinteni.

A „Titanic” katasztrófájának szemtanuja Nagyváradon.

Szerdán délután egy fekete ruhás fiatal asszony érkezett Nagyváradra. Magányosan, egyszerűen jött, arcán egy végtelenül hosszú utazás fáradalmaival és még aznap este újra vonatra ült, hogy hazautazzék Kismarjára, nyolc éve nem látott rokonaihoz. Senki sem sejtette Nagyváradon, hogy a város legérdekesebb vendége ez a komoly, finomarcú urinő, Weisz Mariska, Weisz Benő kismarjai vendéglős nevét leánya. Mert Weisz Mariska rendkívüli utazás felejthetetlen impresszióival jött haza. A Carpathián indult el Amerikából és közvetlenül részt vett a „Titanic” iriózatos katasztrófája percében a tenger alá süllyedt hajóóriás utasainak megmentésében. Weisz Mariska szemtanuja volt a „Titanic” szerencsétlen menekültjei leírhatatlan pánikjának és maga is ott volt az elsők közt, akik a mentőcsónakok körül az első segínyt nyújtották.

A katasztrófa szemtanuja a következőképpen mondta el a „Titanic” pusztulásáról szóló impresszióit:

Április 2-ikán indultunk el...

— Nem is tudom, hogy kezdjem — mondotta kissé idegenszerű kiejtéssel — azt, amit én néhány hét alatt átéltem. Csuda, hogy bele nem örült az ember. Mintha egy óriási mozgó fénykép vonult volna előttem, olyan most már minden, ami történt. Mint egy lázas álom...

— Április 11-én indultunk el a Carpathián New-yorkból. Csütörtökön. A hajó tele volt csupa idegen népséggel. Egy ismerőst se találtam közöttük. Hallottam, hogy valami Ráth Gusztáv nevű tiszt is szolgálatot teljesít a hajón. Gondoltam, ő lehetett az egyetlen magyar a személyzetben.

— Vasárnap délután kinn ültem a fedélzeten és a forró napsütéstől este erősen fájni kezdett az arcom. Lefeküdtem a fülkémbe és vízes borogatást tettem arcomra, hogy az égése csillapodjék. Így aludtam el. Éjjel egy és két óra között — utóbb megtudtam, hogy ekkor jött a dróttalan táviró jelentése a Titanic katasztró-

fájáról — nagy sürgés-forgás volt a hajón. Pillanatra felébredtem, de csakhamar ismét álomba merültem és négy és fél óra tájban keltem föl.

— Ahogy a szememet felnyitottam, nyomban arra eszméltem, hogy odakünn óriási zaj, jajveszékelés, sirás van. Magamra kaptam a ruhamat és felsiettem a dock-ra. — Akkor szálltak fel a „Titanic” első menekültjei a Carpathiára.

Tragédiák.

— Egy anya, aki két gyermekét veszítette a Titanicon, ott örült meg előttünk. Levitték a hajóból, hogy ne lássák társai a borzalmas jelenetet. Négy-öt éves kis gyermekeket hoztak föl. A csöppsgy folyton az anyja nevét pityeregte. Az anyja — — ott hevert letakarva a hullája egy szegietben.

— Első dolgunk volt, hogy levetettük a harisnyáinkat és felhúztuk a félig megfagyott áldozatok lábára. Ruháinkat szétszórtottuk köztük. Egy férfi, aki két óra hosszát volt a jóságban — élettelenül dőlt el. Két napig felhőten feküdt. Pokrócokkal dörzsölték állandóan a tagjait. Héten ott haltak meg a Carpathián. Félrevitték a holttesteket és folytatták a mentést. Aztán jött a hír: az örült anya meghalt lenni a hajó mélyében.

— Svéd, orosz, ir utasok forgolódtak körülöttem. Nem volt nyelkülönbség. Két kis svéd gyermeket hoztak fel a mentőcsónakból. Az egyik negyzököt velük a feleségétől és most az anyja ott veszett a Titanicon. A két kis gyermek nagy kék szemekkel, hangtalanul bámult a körülöttem zsvajgó vad jelenetre.

Két Astorné.

— A menekültek mesélték, hogy a 47 éves Astor 15 évi házasság után elvált első feleségétől és elvett egy 18 éves leányt. Öt milliót kapott tőle az új asszony. Most voltak nászuton, a „Titanic”-kal.

— Az új hitves özvegyen érkezett vissza Newyorkba és a régi asszony. Astor első felesége részvétárványt küldött neki, mikor a férje halálát megtudta...

— Abraham Strauss és a felesége, egy másik milliomas pár is a Titanicon veszett. A menekültek látták, ahogy a süllyedő fedélzeten, térdig vízben már várta a halált.

Szomorú visszatekintés.

— Megtelt a fedélzet félig holt és agyonfagyott menekültekkel. 150 elsőosztályú, 200 másodosztályú, 350 harmadosztályú és 200 legényeségi utas menekült a Carpathián.

Nemsokára reggel 8 órákor, a Titanic süllyedésének helyére értünk. Már sima volt a tenger. A „Titanic”-nak semmi nyoma. Kódos volt a tenger és hűvös volt a levegő. Mintha decemberben lettünk volna. Körös-körül tele volt a láthatár uszó jéghegyekkel és emeletes nagyságu jégdarabokkal. Köztük siklott tovább a Carpathia. És sok-sok uszó holttest közt...

TAVIRATOK.

A honvédelmi miniszter Bécsben.

Bécs, május 10. Hazai Samu honvédelmi miniszter ma délután Bécsbe utazik, hol az alizti kérdésben fog az illetékes téngezőkkel tárgyalni.

A horvát bán Budapestén.

Budapest, május 10. Cuvaj Ede dr. horvát bán ma délelőtt Budapestre érkezett s délelőtt 10 óraker tanácskozott Josipovics Géza horvát miniszterrel, azután pedig Lukács László miniszterelnököt keresi fel. Cuvaj Ede horvát folyó ügyek elintézése végett tartózkodik Budapesten.

Földrengés.

Innsbruck, május 10. Éjjel után erős földrengés volt, amely több másodpercig tartott s iránya északnyugat felé vonult. Földalatti morajlás követte a rengést s a lökések olyan erősek voltak, hogy élmuktól felrázták a népet, a falakról leestek a képek, a lakok betörték s ajtók nyitak ki. Tirol északi és nyugati vidékein is érezték

a földrengést, amely egyébként nagyobb károkat nem tett.

Newyork, május 10. Mexikótól érkezett jelentés szerint földrengés Zapollan város felét elpusztította. 34 ember életét vesze. Ciudad-Uzmanban 16 ember pusztult el és 13 sebesült meg. A földrengés után a Pico di Colima vulkán erőműködésbe jött.

Garnier nyomában.

A rendőrség felfedezte Garnier nyomát Janjyban s tegnap óta a defektivek egész rajja hajtja az automobilos banditáknak ezt a vezérét. Parisból sok kíváncsi ment ki automobilon és hirtőkor nézni Garnier kézrekerítését.

A Szent Márk-torony veszedelmén.

Velence, május 10. Tegnap este nagy rémület támadt a városban, mert híre futott, hogy a Szent Márk-torony talapzatán repedés tettek észre. A városi mérnöki hivatal megnyugtatta a közönséget, hogy már 1908-ban felfedezték a rést, amely egészen jelentéktelen.

Tiltakozik a kivezelett képviselő.

Berlin, május 10. Borcharót szociálista képviselő írásbeli óvást nyújtott a ta képviselőház elnökének a tegnapi ülésről történt kivezetése ellen. Borcharót azt fejtegeti, hogy kizárása a Büntetőtörvénykönyvbe ütközik, melynek rendelkezéseit a házszabályok sem tehetik érvénytelenné. Felhossa továbbá, hogy előzőleg nem kapott rendreutasítást és hogy más pártokhoz tartozó képviselők ugyanazt tették, mint ő és hogy végül az elnöknek egyáltalában nincs joga megszfálni, hogy egy képviselő honnan tehet közbeszólásokat. Az elnök azt a javaslatot fogja tenni a házban, hogy Borcharót tiltakozása feleit hétéfőn szavazzon.

A szociáldemokrata parlamenti párt büntényítő feljelentést tett béro Erffa porosz képviselőhzi elnök ellen a büntetőtörvénykönyv 105. §-a alapján s kiterjesztette a vádat azokra a rendőrökre is, akik az elnök intézkedése következtében erőszakkal hurcolták ki a tegnapi ülésről Borcharót képviselőt, Leinert képviselőt pedig kituszkolták padjáról. Ezzel szemben a konzervatív-párt is feljelentést tett az ügyészségen Borcharót és Leinert ellen közcsendháborítás és hatóságon elkövetett erőszak miatt. Egyidejűleg a konzervatív párt indítványt fog benyújtani a képviselőházbanl a házszabályok szigorítása miatt.

Rözgazdaság.

BUDAPESTI TŐZSDE.

ÉRTÉK: Magyar hitel 843—841.75 — Osztrák hitel 643.50—643 — Négyszázalékos koronájáradék 89.45—89.45 — Osztrák-Magyar államvasutak 734—734 — Jelzálogbank 473—743 — Leszámlitolóbank 545—546 — Hazai Bank 303—301 — Magyar Bank 667.75—668 — Kereskedelmi Bank 4009 — Rimamurányi 762—762 — Selgőgrjáni 744—751 — Magyar Általános Kőszérbánya 948 — Közuti Vasút 779.675—778 — Városi Villamos 421.75—421 — Adria 525.

GABONA (ötven kilogrammonként): Buzg májusra 11.78—11.80 — Buzg októberre 11.34—11.32 — Rozs októberre 9.62—9.60 — Tengeri májusra 9.25—9.24 — Tengeri júliusra 9.22—9.21 — Zab októberre 9.09—9.07.

BÉCSI ÉRTÉK: Osztrák hitel 643—644.25 — Magyar hitel 843—843.50 — Osztrák-magyar államvasutak 734.50—734.50 — Alpési 976.25—976.50 — Déli Vasut 106—106.25 — Skoda 743—742.50.

Fizetésekte ensegék. A bécsi hitelezői véd-egylet a következő fizetésektelenségeket adja tudtu: Bleyer Antal Nagyvárad, özv. Balázs Pöze Stridóvár és Knobloch Adolf Fülöpfalva.

Magyar dohány Aragon. Az angol dáohánytust gyáraiban kísérletet óhajt tenni a magyar dohánynyal.

Főmunkatárs
VOITH GYÖRGY

GRAND HOTEL BERLIN Nagyszálloda
 BUDAPEST, VI., Révay-utca 10. szám Andrassy ut mellett.
 TELEFON 137-90. **Szobák 2 K 60 fillértől feljebb.**
 140 minden modern kényelemmel berendezett szoba. Központi fűtés, Lift, Vacuumlaener

Máthéi János

vizvezeték, csatornázás és fürdőberendezési vállalata
Modern-üzlet Egyháztér 5. szám alatt

(Nagytemplommal szemben), ahol mint szezon czikk: elegáns háztartási jégszekrények, különféle nagyság és kivitelben, egy és kétajtóval, I-ső rendű gyártmány, nagy választékban, jutányos áron jótállás mellett beszerezhetők. Javítások díjtalanul eszközöltnék. Ugyanott díszes és czélszerű mosogató asztalok, szoba clostettek, gyengélkedők részére a legegyszerűbbtől a legdíszesebbig.

Ezenkívül állandó nagy raktár öntött vas, zomancozott, horgonyozott lemez „Neptum” kályhák és gázfürdőkádakban. Fürdőszobai pipere cizakokban. Mosdók, clostettekben, valamint mindenféle bádgarukban.

Mindon nagyhangu hirdetésnél jobban beszél a személyes meggyőződés. Kérem az érdeklődőket üzletem megtekintésére.

Műhely és iroda Darabos-utca 54. Telefon 321. szám.

Ha „FORHIN“-nal permetez,

I-SZOR kevesebb agond,
II-SZOR kevesebb munka,
III-SZOR kevesebb amunkabér!

mert a „FORHIN“ a sokszorta megjavított **BORDÓI KEVERÉK** kész állapotban!

Nagyon erősen tapad a nedves levélre is! Bármily harmatn is permetezhet vele! Semmi üledéke nincs! Számtalan elismerő nyilatkozat! Gyárjuk az eddig dr. Aschenbrandt szabadalmát képzett **REZKENPORT** és **BORDÓI PORT** is. Kérjen ingyen és bérmentve leírást **FORHIN** gyártól BUDAPEST VI. Váci-út 93.

FÉLIX - gyógyfürdő

Téli és nyári gyógyhely

Nagyvárad mellett. Egész éven át nyitva!

Európa leggazdagabb kénes hév viz-forrása, viz-hőfoka 49 C. 17 millió liter napi mennyiség.

CSUZ, KÖSZVÉNY, ISCHIÁS, IZZADMÁNYOK S NŐI BETEGSÉGEK ELLEN.

1909. évben 9200 beteg hagyta el gyógyultán és javultán a páratlanul hatásos Félix-fürdő gyógyforrásait. Tükör-kád, iszap-mór és szénsavas-fürdők, 250 kényelmes lakószoba, társalgó-, zongora- és olvasóterem. Kitünő vendéglők, állandó elsőrendű cigányzene, vasérnaponkint katonazene, tennispálya, gondozott sétautak, 400 holdas park és fenyveserdő, 16 személyvonat közlekedik május 1-től a Félix-fürdő állomására naponta. Posta, távirtda, interurban telefon.

Curtaxa és zenedij nincs.

Frospektust küld az IGAZGATÓSÁG.

Miért

Ne fogadjunk el **Má-à-ást!!!**

csak Óriás

F E D Á K

Cipőcrém-et?

Mert

szép fényt ad

Mert

Elegnás tőle a lábbeli

Mert

puhán tartja

Mert

Nem rongálja

Mert

Vizhatlanná teszi

a bőrt

Mert a legkényesebb izlést

kielégíti és

Mert egy

Óriás Fedák

cipőcrém, mely 4-szer annyit tartalmaz, mint egy más doboz **30 fillér-ért**

ebben a drága világban az egyedüli **olcsóság**

Apró hirdetések.

Tíz szögig 50 fill., minden további szó 5 fill.
Apróhirdetések előre fizetendők.

Értékeket, konyhaberendezéseket raktáron tart
Bólint József asztalos (Csapó) Bereg-utca 8

CIGMADIAMESTEREK FIGYELMÉBE! Csi-
madiába való erős papiros jutányos árban
Kapható Darabos-utca 7 sz. alatt.

GAZCSOVEN különféle nagyságban eladó —
Bővebbet a kiadóhivatalban

Neubauer János

sodronyműgyáros

a Stenczinger-ház lebontása miatt

irodahelyiségét és raktárát

a gyártelepre helyezte át.

Debreczen, Rétmalom-utca 4. sz.

HIDVÉGER ANTAL

bank és váltóüzlete
Debreczen, Deák Ferencz-u. 13. sz.
TELEFON 416. szám.

Thurzófüred

A déli Szepességnek egy remeke, ősi
fenyvesek közepette. Vasuti állomás Göllicz-
bánya, 572 m. Posta és távirda helyben.

Elsőrangú klimatikus gyógyhely

Vizgyógyintézet vizkurák, inhalációk,
diétás kurák, szabad-, nap- és tófürdők, vil-
lanyozás és massage.

Mindenemü idegbajok, légzési, emész-
tési, vérkeringési, nyágesere és más egyéb
bajok ellen.

Igen védett hely, állandóan enyhe, szép
tavaszi időjárás

Kitűnő konyha és olcsó ellátás. Elő- és
utóidényben 30, július elejétől 6 heti tartóz-
kodás után 30 százalék aranyemlény.

Szobák egész időnyre olcsó átalány
árban bérelhetők

Állandó fürdőorvos: Dr. Fanzler Lajos.
Prospektussal szolgál a fürdőigazgatóság.

Lapkihordó asszonyok

lapunk kiadóhivatalában

felvétetnek.

Foglalkozik

az összes
bankügyletekkel

Aki gyomorfájós, bélbeteg, étvágytalan,
leszavanyodáshoz hajlandó, használja a számos
év óta jónak bizonyult **gyomorsót, Schaumann**
gyógyszeresztől **Stockerauban.**

**Aki szabályozni és épségben akarja tar-
tani jó emésztését, használja a**
Schaumann-féle gyomorsót, tapasztalni fogja,
hogy más szerek elneben mely jól érzi magát.

Gyomorsó eltávolítja azonnal a fölösleges **gyo-
morsavat és előmozdítja az**
emésztést. Egy doboz ára **1 kor. 50 fillér.**

Gyomorsó-pasztilák kényelmes s kelie
mes ugyanazon ha-
tást teszik, mint a gyomorsó. — Ára tartsójonkint
pontosul a 10. gyomorsó-pasztilával **kor. 1.50.**
Postai szétküldés jegkevesebb 2 doboz megrendé-
sénél — utánvétellel

Schaumann gyógyszerész
Stockerauban.

Kapható minden gyógyszerésztárban.

CSÁSZÁRFÜRDŐ

BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irlgal-
mas-rend tulajdona. Elsőrangú **kenes hévízű**
gyógyfűtő; modern berendezésű gőzfürdő,
kényelmű s iszapfürdők, isz borogatások, uszo-
dák, kőn hölgyek és ura részére. Török-
kő- és márványfürdők; hőle- szénsavas- és
villam vízfürdők. — A fürdő k. kitűnő ered-
ménye használ-tnak főleg csusz-sbántalmak-
kál és idegbajok ellen. — Ivó-kúra a légző-
szervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál.
200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés
intányos árak. — Gyógy- és zenedii nines.
Prospektust ingyen és bérmentve küld.
az Igazgatóság.

TELEFON 330.

Legujabb divatú

LEVÉLPAPIROK

dobozok és csomagokban
jutányos árban beszerezhetők

HOROVITZ ZSIGMOND

papíráru üzletében,
Piac-utca 12. Csapó-utca sarok.

130 saját fiókraktár
a bel- és külföldön

**Elsőrangú
elegáns
és jutányos a
Turul-Cipő**

TURUL cipőgyár r.-t.

TEMESVÁR.

A monarchia legnagyobb cipőgyára.

Főraktár Debreczenben:

PIACZ-UTCZA 48.

Telefon: 691.

forduljon
minden ér-
deklődő, ki suly-
fektet elsőrendű
fajtiszta anyagra.

Gyümölcsfacsemeték

sétányfák, diszeserjék, tölveleűek, kerítésnö-
vények, hegygyümölcsök stb.

SZŐLŐQLTVÁNYOK

(elsőrendű áru) európai és amerikai alma-
gyökerez vevőzék. Oktató disz-
árjegyzék kívánatra ingyen.

FISCHER és Társai

szőlőültetvények